

Türkiye Eğitim Dergisi

(Türkiye Education Journal)

(2026) Cilt 11, Sayı 1, s. 198-216

Türkçe Eğitimi Alanında Okuryazarlık Becerileriyle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Analizi

Yunus Şakiroğlu¹

Erkan Bölükbaş²

Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkçe eğitimi alanında okuryazarlık türlerini konu alan lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Bu doğrultuda Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde "okuryazarlık" anahtar kelimesiyle yapılan tarama sonucunda bulunan toplam 43 lisansüstü tez araştırma kapsamına alınmıştır. Çalışma, nitel araştırma yöntemine dayalı doküman incelemesi deseni ile yürütülmüş; veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Tezler üniversite, yıl, tür, konu, ana bilim dalı, veri toplama aracı, okuryazarlık türü, araştırma yöntemi ve örneklem/çalışma grubu kategorilerinde değerlendirilmiştir. Araştırma bulgularına göre okuryazarlık konulu tezlerin en çok Çanakkale Onsekiz Mart, Akdeniz ve Gazi Üniversitelerinde yapıldığı; tezlerin çoğunluğunu yüksek lisans çalışmalarının oluşturduğu görülmüştür. En yaygın araştırma yöntemi nitel araştırma iken en sık kullanılan veri toplama araçlarının form ve ölçek olduğu belirlenmiştir. Okuryazarlık türleri açısından dijital okuryazarlık ve medya okuryazarlığının diğer türlere oranla daha fazla araştırıldığı; örneklem grubu bakımından ise Türkçe öğretmen adayları ve ortaokul öğrencilerinin daha yoğun olarak tercih edildiği tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda okuryazarlık alanında özellikle farklı okuryazarlık türlerinin sınırlı düzeyde araştırıldığı ve konunun bütüncül olarak ele alındığı çalışmaların az olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar, okuryazarlığın alt türlerine yönelik çeşitliliği artıracak disiplinler arası çalışmaların gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler

Türkçe Eğitimi
Okuryazarlık Becerileri
Okuryazarlık Türleri
Lisansüstü Tez

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 13.04.2026

Kabul Tarihi: 09.06.2026

Elektronik Yayın Tarihi: 25.06.2026

DOI: 10.54979/turkegitimdergisi.1929653

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Muş, Türkiye, y.sakiroglu@alparslan.edu.tr, 0000-0001-6151-7984

² Öğretmen, MEB, Muş, Türkiye, blkbs.erkan@gmail.com, 0009-0007-0462-8611

Analysis of Master's Theses on Literacy Skills in the Field of Turkish Education

Abstract

The aim of this study is to examine postgraduate theses addressing literacy types in the field of Turkish language education with respect to various variables. In line with this aim, a total of 43 postgraduate theses identified through a search conducted in the National Thesis Center of the Council of Higher Education using the keyword “literacy” were included in the scope of the study. The research was designed as a qualitative study based on the document analysis approach, and the data were analyzed using descriptive analysis techniques. The theses were evaluated according to the following categories: university, year, type, subject, department, data collection tools, literacy type, research method, and sample/study group. The findings indicate that theses on literacy were most frequently conducted at Çanakkale Onsekiz Mart University, Akdeniz University, and Gazi University, and that the majority of the studies were master’s theses. Qualitative research was identified as the most commonly used research method, while forms and scales were the most frequently employed data collection tools. In terms of literacy types, digital literacy and media literacy were found to be investigated more extensively than other types. Regarding the sample groups, preservice Turkish language teachers and middle school students were the most frequently preferred participants. The results of the study reveal that different types of literacy have been examined to a limited extent and that studies addressing literacy in a holistic manner are relatively scarce. These findings highlight the need for interdisciplinary research that will increase diversity in studies focusing on the subtypes of literacy.

Keywords

Turkish Language Education
Literacy Skills
Types of Literacy
Graduate Thesis

About Article

Sending Date: 13.04.2026
Acceptance Date: 09.06.2026
Electronic Issue Date: 25.06.2026

DOI: 10.54979/turkegitimdergisi.1929653

GİRİŞ

Bireyin çeşitli beceriler edinmesi ve farklı alanlarda kendisini geliştirebilmesi için öğrenmenin yaşam boyu devam etmesi gerekmektedir. Öğrenmenin gerçekleşebilmesi ise bireyin bilgiyi bulma, kullanma ve üretme süreçlerine etkin bir şekilde katılımına bağlıdır (Mete, 2020). Bu nedenle bireyin bilgiye erişme, bilgiyi kullanma ve yeni bilgiler üretme süreçlerinin nasıl daha etkili ve verimli hale getirileceği, okuryazarlık becerileri çerçevesinde ele alınmaktadır (Topal, Ongun ve Arıcı, 2022). Kendini gerçekleştirme, kişisel markalaşma, mesleki gelişim, okullaşma ve ulusal kalkınma açısından önemli bir yere sahip olan okuryazarlık; bireylerin yaşam boyu öğrenme süreçlerine katılabilmeleri ve sosyal ile politik yaşama etkin biçimde dâhil olabilmeleri için sahip olmaları gereken temel becerilerden biri olarak kabul edilmektedir (Barrett ve Riddell, 2019; Rintaningrum, 2019; Shara, Andriani,

Ningsih ve Kisno, 2020; akt. Sur, 2022). Okuryazarlık, yalnızca geleneksel anlamda yazılı metinleri okuma ve anlama becerisiyle sınırlı olmayıp, teknolojik gelişmeler doğrultusunda çeşitlenen bilgiye erişme, bu bilgiyi eleştirel biçimde değerlendirme ve etkili şekilde kullanabilme yeterliklerini de kapsamaktadır (Mengüloğlu ve Sarıkaya, 2024). Dolayısıyla, TDK tarafından her ne kadar “okuryazar olma durumu” biçiminde tanımlansa da günümüzde okuryazarlık kavramının kapsamı geçmişe kıyasla önemli ölçüde genişlemiştir (Kavun, 2024). Miser’e (2002) göre, “kodları çözümleme olarak tanımlanan okuma-yazmadan farklı olarak okuryazarlık, anlamlandırmayı ve bir dereceyi ifade etmektedir” (Akt. Güvenç, 2017). Tuna ve Ulu (2016) okuryazarlık kavramını, bireyin çeşitli problemleri tanımlayarak yeni bilgiler ortaya koyması, bu bilgileri bilimsel gerçeklerle destekleyerek sunması ve neden-sonuç ilişkilerini kurabilmesini sağlayan bir beceri alanı olarak tanımlamaktadır. Mengüloğlu ve Sarıkaya (2024) okuryazarlığı, yalnızca sözcük dağarcığı ve dil bilgisi ile sınırlı olmayan; metinleri anlama, eleştirel düşünme, bilgiye erişme ve bilgiyi değerlendirme gibi üst düzey bilişsel süreçleri kapsayan geniş bir kavramsal çerçeve olarak ele almaktadır. Buna ek olarak Kurudayıoğlu ve Tüzel (2010) ise okuryazarlığın durağan bir yapı taşımadığını; toplumun ve çağın ihtiyaçlarına bağlı olarak sürekli değişebilen dinamik bir kavram niteliği taşıdığını belirtmektedir. Bu nedenle okuryazarlık kavramı, yalnızca geleneksel anlamıyla sınırlı kalmayıp teknolojik, toplumsal ve kültürel dönüşümlere paralel olarak çeşitlenmiş; dijital okuryazarlık, medya okuryazarlığı ve görsel okuryazarlık gibi farklı alt türleri de kapsayan çok boyutlu bir yapıya dönüşmüştür. Alan yazınında birçok okuryazarlık becerisinin olduğu görülmektedir. Dijital okuryazarlık, bireyin yaşamındaki çeşitli durumlarda dijital araçları bilinçli ve uygun biçimde kullanarak bilgiye erişme, bilgiyi yönetme, değerlendirme, yeni içerikler üretme ve başkalarıyla iletişim kurma becerisidir. Bu beceri, teknoloji değiştikçe sürekli gelişen bir süreçtir (Martin, 2005) ve kişinin dijital ortamlarda etkin ve sorumlu şekilde hareket etmesini sağlar (Aykaç, Kamçı ve Hamidi, 2025).

Medya okuryazarlığı, dijital ortamda sunulan medya içeriklerinin anlamını çözme, bu içeriklerin doğruluğunu ve etkisini değerlendirme ve kullanıcıya yönelik sonuçlarını fark edebilme becerisidir (Aufderheide, 1992). Görsel okuryazarlık, bireyin karşılaştığı görsel mesajları anlayıp yorumlayabilmesi, bu mesajların anlamını çözerek değerlendirebilmesi için gerekli olan yeni bir okuma biçimidir (Tüzel, 2010). Bilgi okuryazarlığı, bireyin gereksinim duyduğu bilgiye etkili biçimde ulaşabilmesi, bulduğu bilgilerin doğruluğunu ve güvenilirliğini değerlendirebilmesi ve bu bilgileri amaçları doğrultusunda uygun şekilde kullanabilmesini sağlayan temel bir öğrenme becerisidir (Kurbanoğlu, 2010). Eleştirel okuryazarlık, bireyin metinlerdeki anlamı şekillendiren güç ilişkilerini, ideolojik yapıları ve toplumsal etkileri sorgulayarak dili bilinçli ve çözümleyici bir gözle değerlendirme becerisidir (Potur, 2014). Ölçme ve değerlendirme okuryazarlığı, öğretmenin etik ilkelere ve ölçme prensiplerine uygun biçimde uygun araçları seçme ya da geliştirme; uygulama, puanlama, sonuçları yönetme ve paylaşma süreçlerini doğru ve etkili şekilde yürütebilme becerisidir (Gürsoy, 2017). Akademik okuryazarlık, bireyin akademik metinleri anlayabilmesi, inceleyebilmesi, değerlendirebilmesi ve bu metinlere dayalı yeni bilgi üretebilmesi için gerekli olan okuma, yazma, düşünme ve iletişim becerilerinin bütünüdür (Türkben ve Satılmış, 2022). Alan yazını incelendiğinde okuryazarlık becerisinin çeşitli bağlamlarda ele alındığı ve bu türlerin hem öğretimde hem de öğretim sonrasında finans (Güvenç, 2017; Kılıç, Ata ve Seyrek, 2015), sağlık (Kendir Çopurlar ve Kartal, 2016; Özkan, Tüzün, Uğraş Dikmen ve İlhan, 2020), dijital (Altun ve Bangir Alpan, 2021; Özaydın ve

Kumral, 2021), medya (Karaduman, 2019; Karaman ve Karataş, 2009), aile (Gül, 2007; Sönmez, Özden ve Çetinkaya, 2024), akademik (Tunagür, 2021), yapay zekâ (Elçiçek, 2024) gibi birçok alanda kullanımına yönelik araştırmalar bulunmaktadır. Ancak alan yazını incelendiğinde bu okuryazarlık türlerinin tümünün bir arada araştırma konusu edildiği çalışmanın az sayıda olduğu görülmektedir. Çalışmanın bu yönüyle alana katkı sunması beklenmektedir. Bu araştırmada okuryazarlık türlerini konu alan lisansüstü tezlerin çeşitli açılardan analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problem sorularına yanıt aranmıştır:

Okuryazarlık türleri ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin;

1. Üniversitelere,
2. Yıllara,
3. Tez türlerine,
4. Konularına
5. Ana bilim dallarına,
6. Araştırma yöntemlerine
7. Veri toplama araçlarına,
8. Okuryazarlık türlerine,
9. Örneklem/çalışma gruplarına göre dağılımı nasıldır?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi kapsamlı biçimde açıklanmış olup araştırma deseni, inceleme nesneleri, veri toplama süreci ve veri analiz teknikleri ayrıntılı şekilde ele alınmaktadır. Araştırmanın yöntemsel yapısı, çalışmanın amacına ve problem durumuna uygun olarak belirlenmiştir.

Araştırma Deseni

Okuryazarlık ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirildiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Nitel araştırma; “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” (Yıldırım ve Şimşek, 2008) şeklinde tanımlanmaktadır. Creswell’e (2013) göre nitel araştırmalar özellikle sosyal bilimlerde “katılımcıların deneyimlerini, söylemlerini ve metinlerini yorumlamaya” yönelik güçlü bir yaklaşımdır. Bu doğrultuda çalışma, nitel araştırma yöntemine dayalı doküman incelemesi deseni ile yürütülmüştür.

Araştırmanın İnceleme Nesnesi

Okuryazarlık konusuna yönelik alan yazını taraması, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi’nde yer alan tezler esas alınarak sistematik biçimde yürütülmüştür. Tarama süreci kapsamında veri tabanının gelişmiş arama ekranı kullanılmış ve herhangi bir disiplin, üniversite türü, enstitü veya tez türü sınırlaması yapılmaksızın yalnızca “okuryazarlık” anahtar kelimesi üzerinden ayrıntılı bir inceleme gerçekleştirilmiştir.

Ulusal Tez Merkezi kapsamında gerçekleştirilen tarama sonucunda, Türkçe eğitimi alanında toplam 43 lisansüstü tezin 2015-2024 yılları arasında yapıldığı tespit edilmiştir. Araştırmaya dâhil edilecek tezlerin seçiminde temel ölçüt, çalışmaların YÖK Ulusal Tez Merkezi kataloğunda kayıtlı olması olarak görülmüştür. Bu ölçüt, erişilebilirlik, doğrulanabilirlik ve bilimsel etik açısından önem taşımakta; araştırmaya dahil edilen tüm tezlerin resmi veri tabanı aracılığıyla erişilebilir olmasını ve güvenilir kaynaklardan elde edilmesini mümkün kılmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada veriler, nitel araştırma yöntemleri kapsamında yer alan doküman incelemesi yöntemiyle toplanmıştır. Doküman incelemesi, “araştırılması amaçlanan olgu ya da olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin sistematik olarak analiz edilmesini” ifade etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmanın veri kaynağını, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Veri toplama ve kodlama sürecinin daha düzenli yürütülebilmesi amacıyla öncelikle bir Excel tablosu hazırlanmış, tarama sonucunda ulaşılan veriler bu tabloya aktarılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiş; önceden belirlenen tema ve başlıklar doğrultusunda yorumlanarak özetlenmiştir. Bu süreçte amaç, bulguları düzenli bir yapıda sunarak doğru ve anlaşılır biçimde yorumlamak ve okuyucuya sistematik bir çerçeve içerisinde aktarmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırma kapsamında okuryazarlık konulu tezlere ulaşıldıktan sonra betimsel analiz temelinde bir analiz çerçevesi oluşturulmuş ve incelenecek temalar belirlenmiştir. Tema belirleme sürecinde alan yazını taraması yapılmış ve benzer çalışmalar incelenmiştir. Alan yazınından elde edilen bulgular doğrultusunda, araştırmanın alt problemleri temel alınarak temalar şekillendirilmiştir. Belirlenen temalar doğrultusunda 43 lisansüstü tez; üniversite, yıl, tür, konu, ana bilim dalı, veri toplama aracı, okuryazarlık türü, araştırma yöntemi ve örneklem/çalışma grubu değişkenleri açısından sınıflandırılmıştır. Son aşamada elde edilen bulgular frekans ve yüzde değerleri kullanılarak nicel olarak da ifade edilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Çalışmanın bu bölümünde okuryazarlık üzerine yapılmış tezlerin; üniversite, yıl, tez türü, ana bilim dalı, konu, okuryazarlık türü, araştırma yöntemi, örneklem/çalışma grubu ve veri toplama araçlarına göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Okuryazarlık becerileriyle ilgili yapılan tezlerin üniversitelere göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 1. Lisansüstü Çalışmaların Üniversitelere Göre Dağılımı

Sıra	Üniversite	Frekans	Yüzde
1	Çanakkale Onsekiz Mart Üni.	9	20,93
2	Akdeniz Üni.	6	13,95
3	Gazi Üni.	6	13,95
4	Erciyes Üni.	2	4,65
5	Gaziantep Üni.	2	4,65
6	Kırıkkale Üni.	2	4,65
7	Uşak Üni.	2	4,65
8	Aksaray Üni.	1	2,33
9	Anadolu Üni.	1	2,33

10	Atatürk Üni.	1	2,33
11	Başkent Üni.	1	2,33
12	İstanbul Aydın Üni.	1	2,33
13	İstanbul Üni.-Cerrahpaşa	1	2,33
14	Karamanoğlu Mehmet Bey Üni.	1	2,33
15	Kütahya Dumlupınar Üni.	1	2,33
16	Mersin Üni.	1	2,33
17	Muş Alparslan Üni.	1	2,33
18	Necmettin Erbakan Üni.	1	2,33
19	Sakarya Üni.	1	2,33
20	Yıldız Teknik Üni.	1	2,33
21	Yüzüncü Yıl Üni.	1	2,33

Tablo 1 incelendiğinde, okuryazarlık konusundaki lisansüstü çalışmaların 21 farklı üniversiteye yayıldığı ve bu alanda en fazla lisansüstü çalışmanın Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (%20,93) olduğu; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesini ise %13,95 oranlarıyla Akdeniz Üniversitesi ve Gazi Üniversitesinin takip ettiği görülmektedir. En az çalışmanın yapıldığı üniversitelerin ise %2,33 oranıyla Aksaray Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Muş Alparslan Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi olduğu görülmektedir.

Okuryazarlık becerileriyle ilgili yapılan tezlerin yıllara göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir:

Tablo 2. Lisansüstü Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

Sıra	Yıl	Frekans	Yüzde
1	2024	9	20,93
2	2022	9	20,93
3	2021	5	11,63
4	2020	4	9,30
5	2017	4	9,30
6	2023	3	6,98
7	2025	2	4,65
8	2014	2	4,65
9	2012	2	4,65
10	2019	1	2,33
11	2018	1	2,33
12	2015	1	2,33

Tablo 2 incelendiğinde, okuryazarlık konusundaki lisansüstü tezlerin 2013 ve 2016 yılları haricinde 2012 yılından beri her yıl düzenli olarak çalışıldığı görülmektedir. Mevcut yıllarda çalışmaların en yüksek yüzdelere %20,93 oranıyla 2022 ve 2024 oluştururken en düşük yüzdelere ise %2,33 oranıyla 2015, 2018 ve 2019 oluşturmaktadır. Okuryazarlık becerileriyle ilgili yapılan tezlerin tez türlerine göre dağılımı Tablo 3’te verilmiştir:

Tablo 3. Lisansüstü Çalışmaların Tez Türlerine Göre Dağılımı

Sıra	Tez Türü	Frekans	Yüzde
1	Yüksek Lisans	26	60,47
2	Doktora	17	39,53

Tablo 3 incelendiğinde, okuryazarlık konusundaki lisansüstü çalışmaların %60,47'sini yüksek lisans tezleri oluştururken %39,53'ünü doktora tezlerinin oluşturduğu görülmektedir.

Okuryazarlık becerileriyle ilgili yapılan tezlerin konusuna göre dağılımı Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4. Lisansüstü Çalışmaların Konusuna Göre Dağılımı

Sıra	Konu	Frekans	Yüzde
1	Eğitim ve Öğretim	41	95,35
2	Dilbilim	1	2,33
3	Türk Dili ve Edebiyatı	1	2,33

Tablo 4 incelendiğinde, okuryazarlık konusundaki lisansüstü tezlerin 3 farklı konuda hazırlandığı ve bu konulardan en fazla lisansüstü çalışmanın "Eğitim ve Öğretim" (%95,35) konusunda olduğu görülmektedir. En az çalışmanın yapıldığı konuların ise "Dilbilim = Türk Dili ve Edebiyatı" (%2,33) ile "Türk Dili ve Edebiyatı" (2,33) olduğu görülmektedir.

Okuryazarlık becerileriyle ilgili yapılan tezlerin ana bilim dallarına göre dağılımı Tablo 5'te verilmiştir:

Tablo 5. Lisansüstü Çalışmaların Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımı

Sıra	Ana Bilim Dalı	Frekans	Yüzde
1	Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı	26	60,47
2	Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı	8	18,60
3	Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı	2	4,65
4	Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı	2	4,65
5	Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Ana Bilim Dalı	1	2,33
6	Eğitim Programları ve Öğretimi Ana Bilim Dalı	1	2,33
7	İlköğretim Ana Bilim Dalı	1	2,33
8	Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı	1	2,33
9	Türkçe Ana Bilim Dalı	1	2,33

Tablo 5 incelendiğinde, okuryazarlık konusundaki lisansüstü tezlerin 9 ayrı ana bilim dalına yayıldığı ve bu dallardan en fazla lisansüstü çalışmanın Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda (%60,47) hazırlandığı görülmektedir. En az çalışmanın yapıldığı ana bilim dallarını ise %2,33 oranıyla Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretimi Ana Bilim Dalı, İlköğretim Ana Bilim Dalı, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı ve Türkçe Ana Bilim Dalı'nın oluşturduğu görülmektedir.

Okuryazarlık becerileriyle ilgili yapılan tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı Tablo 6'da verilmiştir:

Tablo 6. Lisansüstü Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Sıra	Araştırma Yöntemi	Frekans	Yüzde
1	Nitel Yöntem	18	41,86
2	Nicel Yöntem	13	30,23

3	Karma Yöntem	12	27,91
---	--------------	----	-------

Tablo 6 incelendiğinde, okuryazarlık konusundaki lisansüstü çalışmaların 3 farklı araştırma yöntemiyle hazırlandığı görülmektedir. Bu lisansüstü çalışmalarda en fazla nitel yöntem (%41,86); en az ise karma yöntem (%27,91) kullanılmıştır.

Okuryazarlık becerileriyle ilgili yapılan tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı Tablo 7’de verilmiştir:

Tablo 7. Lisansüstü Çalışmaların Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Sıra	Veri Toplama Aracı	Frekans	Yüzde
1	Form	19	20,43
2	Ölçek	18	19,35
3	Görüşme	14	15,05
4	Günlükler	9	9,68
5	Video Kayıtları	8	8,60
6	Anket	7	7,53
7	Gözlem	6	6,45
8	Uygulama Soruları	5	5,38
9	Envanter	3	3,23
10	Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik)	2	2,15
11	Test	2	2,15

Tablo 7 incelendiğinde, okuryazarlık konusundaki lisansüstü çalışmaların 12 farklı veri toplama aracıyla hazırlandığı; bu alanda en fazla lisansüstü çalışmanın ise form (%17,59) ve ölçek (%16,67) ile gerçekleştirildiği görülmektedir. En az çalışmanın ise %1,85 oranıyla puanlama anahtarı ve test veri toplama araçları ile gerçekleştirildiği görülmektedir.

Okuryazarlık becerileriyle ilgili yapılan tezlerin okuryazarlık türlerine göre dağılımı Tablo 8’de verilmiştir:

Tablo 8. Lisansüstü Çalışmaların Okuryazarlık Türlerine Göre Dağılımı

Sıra	Okuryazarlık Türü	Frekans	Yüzde
1	Dijital Okuryazarlık	17	27,42
2	Medya Okuryazarlığı	11	17,74
3	Görsel Okuryazarlık	7	11,29
4	Bilgi Okuryazarlığı	4	6,45
5	Eleştirel Okuryazarlık	4	6,45
6	Ölçme Değerlendirme Okuryazarlığı	4	6,45
7	Akademik Okuryazarlık	3	4,84
8	Duygusal Okuryazarlık	2	3,23
9	Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okuryazarlığı	2	3,23
10	Program Okuryazarlığı	2	3,23
11	Aile Okuryazarlığı	1	1,61
12	Ekran Okuryazarlığı	1	1,61
13	Çok Katmanlı Okuryazarlık	1	1,61
14	Karikatür Okuryazarlığı	1	1,61
15	Kültür Okuryazarlığı	1	1,61
16	Yapay Zekâ Okuryazarlığı	1	1,61

Tablo 8 incelendiğinde, okuryazarlık konusundaki lisansüstü çalışmaların 16 farklı okuryazarlık türünde hazırlandığı ve bu alanda en fazla lisansüstü çalışmanın dijital

okuryazarlık (%27,42) ile medya okuryazarlığı (%17,74) olduğu görülmektedir. Ayrıca bu alanda en az çalışmanın yapıldığı türler ise %1,61 oranıyla aile okuryazarlığı, ekran okuryazarlığı, çok katmanlı okuryazarlık, karikatür okuryazarlığı, kültür okuryazarlığı ve yapay zekâ okuryazarlığı olduğu görülmektedir.

Okuryazarlık becerileriyle ilgili yapılan tezlerin örneklem/çalışma grubuna göre dağılımı Tablo 9'da verilmiştir:

Tablo 9. Lisansüstü Çalışmaların Örneklem/Çalışma Grubuna Göre Dağılımı

Sıra	Örneklem/Çalışma Grubu	Frekans	Yüzde
1	Türkçe Öğretmeni Adayları	13	19,70
2	Ortaokul Öğrencileri	12	18,18
3	Türkçe Ders Kitapları	7	10,61
4	Türkçe Dersi Öğretim Programı	6	9,09
5	Araştırmacının Kendisi	4	6,06
6	Öğrenci Velileri	4	6,06
7	Türkçe Öğretmenleri	4	6,06
8	Öğretim Elamanları	3	4,55
9	Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğreticiler	3	4,55
10	Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler	2	3,03
11	Branş Öğretmenleri	1	1,52
12	Çocuk Dergileri	1	1,52
13	İlkokul Öğrencileri	1	1,52
14	Öğretmen Kılavuz Kitapları	1	1,52
15	Sınıf Rehber Öğretmenleri	1	1,52
16	Türkçe ve Sosyal Bilgiler Öğretmenleri	1	1,52
17	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı	1	1,52
18	Yabancılar İçin Türkçe Seti Ders/Çalışma Kitapları	1	1,52

Tablo 9 incelendiğinde, okuryazarlık konusundaki lisansüstü tezlerin 18 farklı örneklem/çalışma grubu üzerinden çalışıldığı görülmektedir. Bu alanda en fazla lisansüstü çalışmanın Türkçe öğretmeni adayları (%19,70) ile ortaokul öğrencileri (18,18) hakkında hazırlandığı görülmektedir. En az çalışmanın yapıldığı lisansüstü çalışmaların ise %1,11 oranıyla branş öğretmenleri, çocuk dergileri, ilkokul öğrencileri, öğretmen kılavuz kitapları, sınıf rehber öğretmenleri, Türkçe ve sosyal bilgiler öğretmenleri, yabancı dil olarak Türkçe öğretim programı ve yabancılar için Türkçe seti ders/çalışma kitapları olduğu görülmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Okuryazarlık konusu ile ilgili yapılmış lisansüstü çalışmaların incelendiği bu çalışmada 43 lisansüstü tez incelenmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırma kapsamında incelenen 43 lisansüstü çalışmanın yayımlandıkları üniversitelere bakılmış; 43 çalışmanın 21 üniversiteye yayıldığı ve ilgili konuda en fazla çalışmanın sırasıyla Çanakkale Onsekiz Mart, Akdeniz ve Gazi üniversiteleri olduğu tespit edilmiştir. Gür ve Duman'ın (2024) dijital okuryazarlık ile ilgili 113 yüksek lisans ve doktora tezini incelediği çalışmada ilk üçte Gazi, Mersin ve Anadolu üniversiteleri yer alırken Erdem'in (2018) medya okuryazarlığı ile ilgili yapmış olduğu çalışmada yine Çanakkale Onsekiz Mart ve Gazi üniversiteleri bulunmaktadır. Sönmez, Kaleli-Yılmaz ve Altun (2022) matematik okuryazarlığı üzerine yapılmış 97 lisansüstü tezini incelediği çalışmada ise ilk

üçte Bursa Uludağ, Hacettepe ve Orta Doğu Teknik üniversiteleri şeklindedir. Haçat Oğuz ve Demir (2018), köklü üniversitelerde hazırlanan tez sayısının diğer üniversitelere kıyasla daha fazla olmasını, bu üniversitelerin daha erken kuruluş yıllarına sahip olmaları ve akademik altyapı ile olanaklar açısından daha gelişmiş olmalarıyla ilişkilendirmektedir. Araştırmada okuryazarlık konusu ile ilgili yapılmış çalışmaların özellikle 2020 yılından itibaren bariz bir şekilde arttığı görülmektedir. Özen'in (2025) öğretim programı okuryazarlığı üzerine hazırladığı çalışmada 44 makale ve 32 tez incelemiş ve bu inceleme sonucunda ilgili çalışmaların 2020 yılı öncesinde 4 iken sonrasında 28 olduğu görülmüştür. 21. yüzyıl becerilerine yönelik artan vurgu, dijitalleşme ve medya ortamlarının eğitim üzerindeki etkisi, öğretim programlarında gerçekleştirilen güncellemeler ve okuryazarlık kavramının anlam alanının genişlemesi gibi etkenler, okuryazarlık üzerine yapılan çalışmaların son yıllarda belirgin bir artış göstermesini kaçınılmaz hâle getirmiştir. Sonuç olarak bu çalışmada ulaşılan bulgularla benzer çalışmalardan elde edilen bulgular örtüşmektedir (Er ve Metin, 2023; Koç Akran, 2021; Özgür ve Eskicumalı, 2023; Demirez, 2023). Araştırma kapsamında incelenen 43 lisansüstü çalışma, türleri açısından değerlendirildiğinde çalışmaların %60,47'sinin yüksek lisans düzeyinde gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Doktora düzeyinde yapılan lisansüstü çalışmaların oranının ise %39,53 olduğu tespit edilmiştir. İletişim bilimleri alanında medya okuryazarlığı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizinin yapıldığı çalışmada Özgür ve Eskicumalı (2023), erken okuryazarlık alanında gerçekleştirilmiş lisansüstü tez çalışmalarının incelendiği çalışmada Aslışen Tanju ve Hakkoymaz (2020), Türkiye'de bilimsel okuryazarlık alanında yapılan araştırmaların içerik analizinde Arduç ve Kahraman (2021) bu çalışmada ulaşılan bulgularla örtüşen sonuçlar elde etmiştir. Çoğu üniversitede doktora düzeyinde eğitim veren program sayısının yeterli sayıda olmaması, yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerinden yaklaşık yedi kat daha fazla olmasının başlıca nedenlerinden biri olarak görülmektedir (Demircan, 2007). Ayrıca doktora döneminin yüksek lisans dönemine göre daha zorlu bir süreç olması, bu sürecin araştırmacıda konu hakkında derin bilgi sahibi olmasının gerekliliği, araştırmacının yüksek lisanstan sonra doktora için kendisinde yeterince güç bulamaması gibi etmenler doktora tezlerinin yüksek lisans tezlerine göre daha az olmasına sebep olmaktadır. Araştırma kapsamında incelenen 43 lisansüstü çalışmanın yayımlandıkları konulara bakılmış; 43 çalışmanın %95,35'inin "Eğitim ve Öğretim" konusunda, %4,65'lik oranının ise "Dilbilim ile Türk Dili ve Edebiyatı" konularında işlendiği belirlenmiştir. Mete'nin (2020) Türkiye'de okuryazarlıklar ile ilgili lisansüstü tezleri incelediği çalışmada tezlerin %71,1 oranında "Eğitim ve Öğretim" konusunda yazıldığı tespit edilmiş olup mevcut araştırmayla benzer sonuca ulaşılmıştır. Araştırmada 43 lisansüstü çalışma, ana bilim dallarına göre incelenmiş ve %60,47'lik oranla en fazla çalışmanın Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda gerçekleştiği fakat tamamının eğitim alanları bilim dallarında hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Oğuz Haçat ve Demir'in (2019) eğitim alanında okuryazarlık konusu ile ilgili tezleri incelediği çalışmada sırasıyla Fen Bilgisi Eğitimi Ana Bilim Dalı(%23,70), Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı(%12,66), Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı(%12,66), Matematik Eğitimi Ana Bilim Dalı(%12,01), Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı(%10,06) dallarında olduğu, dolayısıyla Fen Bilgisi Eğitimi Ana Bilim Dalı dışında bu çalışmayla benzerlik taşıdığı görülmektedir. Çelebi, Demir ve Karakuş'un (2023) yapay zekâ okuryazarlığı ile ilgili lisansüstü tezleri incelediği çalışmada ise eğitim alanları ana bilim dallarının yanı sıra bilgi ve bilgi işleme bilim dalı ile insan kaynakları ve endüstriyel ilişkiler bilim dallarında da hazırlanmış tezlerin varlığı gözlenmiştir. Erdem'in (2018) medya okuryazarlığı ile ilgili tezleri incelediği çalışmada ise eğitim alanları bilim

dallarının (%54) bulunmasının yanı sıra tezlerin bir kısmını da gazetecilik bilim dalı (%15,4) ile radyo televizyon ve sinema bilim dallarının (%13,8) oluşturduğu görülmüştür. Özellikle okuryazarlık kavramının genişlemesiyle okuryazarlık ile ilgili hazırlanan çalışmaların eğitim alanları dışında çeşitli bilim dallarında da çalışılması yadsınamaz bir gerçektir. Araştırma kapsamında incelenen 43 lisansüstü çalışmanın veri toplama araçlarına bakılmış; form, ölçek ve görüşme araçlarının yoğunlukta olduğu ancak anket, gözlem, test gibi veri toplama araçlarının da kullanıldığı görülmüştür. Kılınçaslan ve Dökme'nin (2022) fen okuryazarlığı ile ilgili lisansüstü tezleri incelediği çalışmada ölçek veri toplama aracının en fazla kullanıldığı; anket veri toplama aracının ise en az kullanılan araç olduğu görülmektedir. Erdoğan ve Arslan'ın (2023) matematik eğitimi alanında matematik okuryazarlığı ile ilgili tezleri incelediği çalışmada görüşme veri toplama aracının en fazla kullanılan araçlardan biri olduğu; test veri toplama aracının ise en az kullanılan araçlardan biri olduğu görülmektedir. Şantaş'ın (2021) sağlık okuryazarlığı ile ilgili lisansüstü tezleri incelediği çalışmada ise %91,2 oranıyla anket bulgusuna ulaştığı görülmektedir. Araştırmada 43 lisansüstü çalışma, okuryazarlık türüne göre incelenmiş ve yoğunlukta olarak dijital, medya, bilgi ve görsel okuryazarlıklar başta olmak üzere yapay zekâ, kültür, karikatür gibi okuryazarlıklar bulgusuna ulaşılmıştır. Sur (2022) okuryazarlık kavramı ve okuryazarlık araştırmaları ile ilgili tezleri ve makaleleri incelediği çalışmada benzer olarak medya, bilgi, dijital, görsel okuryazarlık; farklı olarak ise sağlık, ekonomi/finans, çevre/ekoloji okuryazarlık bulgularına ulaşılmıştır. Sağlamgöncü (2023) sosyal bilgiler eğitiminde okuryazarlık ile ilgili lisansüstü tezleri incelediği çalışmada ise medya ve dijital okuryazarlıklarının yanı sıra finansal, harita, hukuk politik gibi okuryazarlıklar bulgusuna da ulaşılmıştır. Okuryazarlık kavramının genişlemesi ve okuryazarlıklar üzerine yapılan çalışmaların artmasıyla birlikte özellikle 21. yüzyıl becerilerine odaklanılması dijital, medya, görsel, bilgi gibi okuryazarlıklar hakkında çalışmaların yapılmasını kaçınılmaz hale getirmiştir. Araştırma kapsamında incelenen 43 lisansüstü çalışmanın araştırma yöntemine bakılmış; sırasıyla nitel (%41,86), nicel (%30,23) ve karma (%27,91) yöntemin kullanıldığı görülmüştür. Tanrıverdi ve Apak'ın (2013), görsel okuryazarlık ile ilgili lisansüstü tezleri ve makaleleri inceledikleri çalışmada %92,85 oranla nicel yönetime ulaştıkları ve bu yönüyle mevcut çalışmanın bulgusundan farklılaştıkları görülmüştür. Çakıcı, Efecan, Yirik ve Uyanık'ın (2022) ülkemizde 2000-2021 yılları arasında yayımlanan erken okuryazarlık ile ilgili makaleleri inceledikleri çalışmada sırasıyla nicel (%60,3), nitel (%35,6) ve karma (%4,1) yöntemine başvurulduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Can ve Kınca'ın (2020) eleştirel okuryazarlık ile ilgili makaleleri incelediği çalışmada ise %91,48 oranla nitel yöntem kullanıldığı görülmüştür. Araştırma kapsamında incelenen 43 lisansüstü çalışmanın örneklem/çalışma grubuna bakılmış; çalışmalarda en çok Türkçe öğretmen adayları(%19,70), ortaokul öğrencileri(%18,18), Türkçe ders kitapları(%10,61) ve Türkçe dersi öğretim programı(%9,09) gruplarının bulunduğu görülmüştür. Sarıgül'ün (2020) Türkiye'de finansal okuryazarlık ile ilgili lisansüstü tezleri incelediği çalışmada en yüksek oranı %33,34 ile üniversite öğrencilerinin oluşturduğu görülmüştür. Salur'un (2022) sosyal bilgiler alanında yapılan okuryazarlık ile ilgili araştırmaları incelediği çalışmada ise en yüksek oranı %61,7 ile öğretmen adayları oluşturmaktadır. Coşkun Şimşek, Dumlu ve Turanlı'nın (2023) Türkiye'de matematik okuryazarlığı ile ilgili araştırmaları incelediği çalışmada en yüksek iki oranı sırasıyla %38 ve %29 ile ilköğretim öğrencileri ve öğretmen adayları oluşturmaktadır. Son olarak Sağlamgöncü'nün (2023) sosyal bilgiler eğitiminde okuryazarlık ile ilgili lisansüstü tezleri incelediği çalışmada çalışma gruplarının çoğunluğunu sosyal bilgiler öğretmen adayları, ortaokul öğrencileri, sosyal bilgiler öğretmenleri oluşturduğu

görülmektedir. Bu benzerliğin başlıca sebeplerinden biri olarak okuryazarlık ile ilgili çalışmaların çoğunluğunun “Eğitim ve Öğretim” alanında olduğu gözden kaçmamalıdır.

Çalışmada ulaşılan sonuçlar bağlamında bazı öneriler sunulmuştur. Bunlar şu şekildedir:

İncelenen tezlerde dijital, medya, bilgi ve görsel okuryazarlıkların yoğunlukta olduğu görülmekle birlikte; sağlık, finans, çevre, yapay zekâ ve hukuk okuryazarlığı gibi son yıllarda önem kazanan alanlara yönelik lisansüstü çalışmalar gerçekleştirilebilir. Ayrıca okuryazarlık kavramının yalnızca eğitim alanı ile sınırlı kalmayarak iletişim, sosyoloji, psikoloji, bilgisayar mühendisliği ve işletme gibi farklı disiplinlerde ele alınması, alan yazında disiplinler arası bakış açısını güçlendirecek ve araştırma çeşitliliğini artıracaktır.

Okuryazarlık türlerinin öğretim programlarına etkin biçimde entegrasyonunu sağlamak amacıyla disiplinler arası modüller, seçmeli dersler ve dijital içerikler geliştirilebilir. Bu doğrultuda, öğretmen adaylarının okuryazarlık türlerine ilişkin bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim faaliyetlerinin artırılması, uygulamaya dönük niteliğin güçlendirilmesine katkı sağlayacaktır.

Son olarak gelecek araştırmalar açısından okuryazarlık çalışmalarının zaman içerisindeki yönelimlerini ortaya koymak amacıyla bibliyometrik eğilim analizlerinin belirli aralıklarla gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir. Ayrıca Türkiye’deki okuryazarlık araştırmalarının uluslararası çalışmalarla karşılaştırmalı olarak incelenmesi, mevcut durumun küresel bağlamda değerlendirilmesine olanak sağlayarak alan yazına daha kapsamlı ve bütüncül katkılar sunacaktır.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi’nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbirisi gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma, insan/hayvan denek içermediği ve mevcut dokümanların analizi niteliğinde olduğundan etik kurul izni gerektirmemektedir.

Yazarların Katkı Oranı

Bu çalışmaya birinci yazar %40, ikinci yazar %60 oranında katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Akbulut, S. (2022). *Türkçe öğretmeni adaylarının süreç-tür odaklı yazma yaklaşımı ile yapılandırılmış çok katmanlı metin yazma süreçlerinin incelenmesi*. [Doktora Tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- Alkış, E. (2022). *Türkçe öğretmenlerinin dijital okuryazarlık yeterlik algılarının değerlendirilmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi.
- Altun, N. ve Bangir Alpan, G. (2021). Temel eğitim programlarında dijital okuryazarlık. *JRES*, 8(2), 280-294. <https://doi.org/10.51725/etad.971177>

- Arduç, M. A. ve Kahraman, S. (2021). Türkiye’de bilimsel okuryazarlık alanında yapılan araştırmaların içerik analizi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 18-43. <https://doi.org/10.29129/inujse.934792>
- Arslan, M. E. (2023). *Türkçe öğretmeni adaylarının dijital teknolojiye yönelik tutumlarının incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Aslışen Tanju, E. H. T. ve Hakkoymaz, S. (2020). Erken okuryazarlık alanında gerçekleştirilmiş lisansüstü tez çalışmalarının incelenmesi: Bir içerik analizi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(4), 1483-1498.
- Aşçı, A. U. (2024). *Otantik öğrenme yönteminin ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi başarılarına ve dijital okuryazarlık becerilerine etkisi*. [Doktora Tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Aufderheide, P. (1992). National leadership conference on media literacy. Conference report. Washington, DC: Aspen Institute.
- Avcı, İ. N. (2024). *5. sınıf Türkçe dersinin aile okuryazarlığıyla ilişkilendirilmesine yönelik bir eylem araştırması*. [Doktora Tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- Aykaç, N., Kamçı, F. ve Hamidi, N. B. (2025). Türkçe öğretmeni adaylarının dijital okuma öz yeterliklerinin incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, (103), 427-443.
- Barası, M. (2020). *2018 ortaokul Türkçe dersi öğretim programının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Barrett, G. F., & Riddell, W. C. (2019). Ageing and skills: The case of literacy skills. *European Journal of Education*, 54(1), 60-71.
- Can, S. ve Kıncal, R. Y. (2020). Eleştirel okuryazarlık kapsamında yayınlanan makaleler üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Sempozyumu*. 10-26
- Coşkun Şimşek, M., Dumlu, B. Ö. ve Turanlı, N. (2023). Türkiye’de matematik okuryazarlığı üzerine yapılmış çalışmaların betimsel içerik analizi. *TEBD*, 21(3), 1204-1225. <https://doi.org/10.37217/tebd.1195319>
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry & Research design*. SAGE.
- Çakıcı, B., Çetiner, E., Efecan, E., Yirik, E. ve Uyanık, G. (2022). Ülkemizde 2000-2021 yılları arasında yayınlanan erken okuryazarlık ile ilgili makalelerin incelenmesi. *JRES*, 9(2), 447-468. <https://doi.org/10.51725/etad.1129112>
- Çelebi, C., Demir, U. ve Karakuş, F. (2023). Yapay zekâ okuryazarlığı konulu çalışmaların sistematik derleme yöntemiyle incelenmesi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 535-560. <https://doi.org/10.51119/ereegf.2023.67>
- Çelik, G. (2017). *Türkçe derslerinde görsel okuryazarlık yoluyla okuma becerilerinin geliştirilmesi: Bir karma yöntem çalışması*. [Doktora Tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Çocuk, H. E. (2020). *Dijital öykü uygulamalarının Türkçe öğretmen adaylarının akademik başarılarına, dijital okuryazarlık ve Türkçe öğretimi özyeterlik algılarına etkisi*. [Doktora Tezi]. Mersin Üniversitesi.
- Dal, S. (2012). *İlköğretim 5. sınıf Türkçe dersinde eleştirel okuryazarlık uygulamaları: Bir eylem araştırması*. [Doktora Tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Demircan, C. (2007). Çocuk edebiyatı konulu lisansüstü çalışmalar ile ilgili bir durum araştırması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 23-35.
- Demirez, D. (2023). Finansal okuryazarlık: lisansüstü tezlerin içerik analizi (2010-2022). *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1), 151-168.
- Devecioğlu, D. (2021). *Ortaokul Türkçe ders kitaplarının eleştirel okuryazarlık açısından incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Gaziantep Üniversitesi.

- Dinlemez, Ş. (2021). *Türkçe öğretmeni adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri ile dijital vatandaşlık düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Doğan, S. (2024). *Türkçe öğretmeni adaylarının ölçme-değerlendirme okuryazarlığı ve öz yeterlik düzeyleri ile eğitimde ölçme-değerlendirme dersine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Ekmekçi, V. (2017). *Yabancılar Türkçe öğretiminde akademik okuryazarlık öğretimine yönelik bir eylem araştırması*. [Doktora Tezi]. Erciyes Üniversitesi.
- Elçiçek, M. (2024). Öğrencilerin yapay zekâ okuryazarlığı üzerine bir inceleme. *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dergisi*, 6(1), 24-35. <https://doi.org/10.53694/bited.1460106>
- Emirhan, T. (2023). *Türkçe eğitimi açısından çocuk dergilerindeki kök değerler ve 21. yüzyıl becerileri*. [Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Er, Ö. ve Metin, Ö. (2023). Sosyal bilgiler eğitiminde politik okuryazarlık çalışmalarının incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Alan Araştırmaları Dergisi*, 12(2), 24-44.
- Erdem, C. (2018). Medya okuryazarlığı araştırmalarında eğilimler: lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 11(4), 693-717. <http://dx.doi.org/10.30831/akueg.390260>
- Erdoğan, E. ve Arslan, Ç. (2023). Matematik eğitimi alanında matematik okuryazarlığı üzerine yapılan çalışmaların tematik içerik analizi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 57, 1669-1693.
- Eroğlu, A. (2020). *Ortaokul 7. sınıf Türkçe dersinde dijital hikâye anlatımının kullanılması*. [Doktora Tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Erol, B. G. (2024). *Üretken yapay zekâ kabul seviyesi ve yapay zekâ okuryazarlığının Türkçe öğretmenliği lisans öğrencilerinin dijital yazma becerilerine etkisine yönelik bir değerlendirme*. [Yüksek Lisans Tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- Gül, G. (2007). Okuryazarlık sürecinde aile katılımının rolü. *Özel Eğitim Dergisi*, 8(1), 17-30.
- Günay, G. (2022). *Türkçe eğitiminde dijital okuryazarlık: Bir karma yöntem araştırması*. [Yüksek Lisans Tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Gür, Z. B. (2024). *Ortaokul Türkçe Öğretim Programı'nın (2019) dijital okuryazarlık bağlamında değerlendirilmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Kırıkkale Üniversitesi.
- Gür, Z. B. ve Duman, S. N. (2024). Dijital okuryazarlık ile ilgili tezlerin sistematik derlemesi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 8(1), 126-137. <https://doi.org/10.32960/uead.1434912>
- Gürsoy, G. (2017). Ölçme ve değerlendirme okuryazarlığı: Kavramsal bir analiz. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 281-316.
- Güvenç, H. (2017). Öğretim programlarımızda finansal okuryazarlık. *İlköğretim Online*, 16(3), 935-948. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2017.330233>
- Haçat, S. O. ve Demir, F. B. (2019). Eğitim alanında okuryazarlık üzerine yapılan lisansüstü tezlerin analizi. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 116-145.
- Kaplan, K. (2017). *Medya okuryazarlığı dersinin Türkçe öğretimiyle birleştirilmesi sürecinde medya okuryazarlığı dersi öğretmenlerinde bulunması gereken yeterlikler*. [Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Kaplan, K. (2020). *Ortaokul Türkçe derslerinde karikatür okuryazarlığı becerisinin geliştirilmesi: Bir eylem araştırması*. [Doktora Tezi]. Uşak Üniversitesi.
- Kaplan, M. (2025). *Türkçe öğretiminde dijital okuryazarlık*. [Yüksek Lisans Tezi]. Aksaray Üniversitesi.
- Karabudak, N. İ. (2022). *Dijital görüntü kılavuzu metodu'nun Türkçe öğretmeni adaylarının görsel okuryazarlık becerisine etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Akdeniz Üniversitesi.

- Karaca, O. D. (2021). *Ortaokul Türkçe ders kitaplarında görsel okuryazarlık uygulamaları*. [Yüksek Lisans Tezi]. Başkent Üniversitesi.
- Karaduman, S. (2019). Yeni medya okuryazarlığı: Yeni Beceriler/olanaklar/riskler. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 683-700
- Karaman, M. K. ve Karataş, A. (2009). Öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeyleri. *İlköğretim Online*, 8(3), 798-808
- Kartal, M. (2021). *Türkçe öğretmeni adaylarının dijital hikâye uygulamalarına yönelik farkındalıkları*. [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Kavun, M. (2024). Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim 4. sınıf öğrencileri için önerdikleri kitaplar. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 414-426. <https://doi.org/10.48066/kusob.1589579>
- Kendir Çopurlar, C. ve Kartal, M. (2015). Sağlık okuryazarlığı nedir? Nasıl değerlendirilir? Neden önemli? *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 10(1), 42-47.
- Kılıç, Y., Ata, H. A. ve Seyrek, İ. H. (2015). Finansal okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (66), 129-150. <https://doi.org/10.25095/mufad.396535>
- Kılıçlı, H. (2024). *Türkçe öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri, program okuryazarlığı ve öz yeterlik algıları arasındaki ilişki*. [Yüksek Lisans Tezi]. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.
- Kılınçaslan, H. ve Dökme, İ. (2022). Türkiye kapsamında fen okuryazarlığı: betimsel bir içerik analizi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(2), 911-925. <https://doi.org/10.24315/tred.943835>
- Koç Akran, S. (2021). Sağlık okuryazarlığı üzerine sistematik derleme. *IJHE*, 7(15), 143-168.
- Kolcuoğlu, B. (2022). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin ölçme ve değerlendirme okuryazarlıkları üzerine bir inceleme*. [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Kökten, E. O. (2019). *Ortaokul 5,6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan haber metinlerinin değerlendirilmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Uşak Üniversitesi.
- Kurbanoğlu, S. S. (2010). Bilgi okuryazarlığı: Kavramsal bir analiz. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(4), 723-747.
- Kurudayıoğlu, M., ve Tüzel, M. S. (2010). 21. yüzyıl okuryazarlık türleri, değişen metin algısı ve Türkçe eğitimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 15(28), 283-298.
- Martin, A. (2005). DigEuLit – a European framework for digital literacy: A progress report. *Journal of e-Literacy*, 2(2), 130-136.
- Mengüloğlu, G. (2024). *Türkçe öğretmeni adaylarının okuryazarlık becerilerinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Muş Alparslan Üniversitesi.
- Mengüloğlu, G. ve Sarıkaya, B. (2024). Eğitimde okuryazarlık becerileri. *Akademik Sosyal Araştırmalar*, 8(30), 41-66. <https://doi.org/10.31455/asya.1574908>
- Mete, G. (2020). Okuryazarlık türleri ve 2023 vizyonu belgesi. *Kesit Akademi Dergisi*, 6(22), 109-120. <https://doi.org/10.29228/kesit.40368>
- Mete, G. (2020). Türkiye’de okuryazarlık: lisansüstü tezlerin içerik analizi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 46, 194-206. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.40214>
- Miser, R. (2002). Küreselleşen dünyada yetişkin eğitimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1), 55-60.
- Oğuz Haçat, S. ve Demir, F. B. (2019). Eğitim alanında okuryazarlık üzerine yapılan lisansüstü tezlerin analizi. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 116-145.
- Özaydın, A. ve Kumral, O. (2021). Dijital yerlilerin gözünden dijital okuryazarlık. *JRES*, 8(2), 362-377. <https://doi.org/10.51725/etad.1008850>

- Özen, O. (2024). *Türkçe öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi*. [Doktora Tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Özen, O. (2025). Öğretim programı okuryazarlığı üzerine yapılan çalışmaların eğilimleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(46), 801-829.
- Özgür, H. ve Eskicumalı, A. (2023). İletişim bilimleri alanında medya okuryazarlığı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Medya ve Kültür*, 3(2), 193-208. doi: 10.60077/medkul.1388535
- Özkan, S., Tüzün, H., Uğraş Dikmen, A. ve İlhan, M. N. (2020). Salgınlarda toplum davranışı ve sağlık okuryazarlığı. *Journal of Biotechnology and Strategic Health Research*, 1, 105-110.
- Pehlivanlı, B. (2022). *Dijital okuryazarlık bağlamında ortaokul Türkçe ders kitapları*. [Yüksek Lisans Tezi]. Kırıkkale Üniversitesi.
- Potur, Ö. (2014). *Ortaokul Türkçe derslerinde eleştirel okuryazarlık eğitimi*. [Doktora Tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Potur, Ö. (2014). Türkçe derslerinde eleştirel okuryazarlık. *Ana Dili eğitimi Dergisi*, 2(4), 32-49.
- Rintaningrum, R. (2019). Explaining the important contribution of reading literacy to the country's generations: Indonesian's perspectives. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 5(3), 936-953.
- Sağır, Ş. K. (2024). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarının dijital okuryazarlık bağlamında incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- Sağlamgöncü, A. (2023). Sosyal bilgiler eğitiminde okuryazarlık: lisansüstü eğitimde gerçekleştirilen okuryazarlık araştırmaları. *ODÜSOBİAD*, 13(1), 253-276. <https://doi.org/10.48146/odusobiad.1160115>
- Salur, M. (2022). Sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan okuryazarlık ile ilgili çalışmaların içerik analizi: Türkiye örneği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(2), 717-765. <https://doi.org/10.7822/omuefd.1190397>
- Sarıgül H. (2020). Türkiye’de finansal okuryazarlık alanında yazılan lisansüstü tezlerin içerik analizi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 10(1), 153-165. <https://doi.org/10.5961/jhes.2020.377>
- Sayın, H. (2015). *Medya okuryazarlığı becerilerinin ortaokul Türkçe programı içerisindeki yeri ve öğrencilerin medya metinleri üretme becerilerinin değerlendirilmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Erciyes Üniversitesi.
- Shara, A. M., Andriani, D., Ningsih, A. W. & Kisno (2020). Correlating reading literacy and writing literacy in junior high school Pematangsiantar. *Journal of English Education*, 5(2), 72-85. <https://dx.doi.org/10.31327/jee.v5i2.1249>
- Sönmez, D., Kaleli Yılmaz, G. ve Altun, M. (2022). Matematik okuryazarlığı üzerine yapılmış ve ulusal tez merkezinde yayınlanmış olan tezlerin doküman analizi. *Temel Eğitim Dergisi/Journal of Primary Education*, 13, 13-31. <https://doi.org/10.52105/temelegitim.13.2>
- Sönmez, M., Özden, B. ve Çetinkaya, F. Ç. (2024). Aile okuryazarlığı programı ile ebeveynlerin okuma kültürü oluşturma yeterliliklerinin geliştirilmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 9(2), 306-316.
- Sur, E. (2022). Okuryazarlık kavramı ve Türkiye’deki okuryazarlık araştırmaları üzerine bir inceleme. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi (AKEF) Dergisi*, 4(2), 445- 467. <https://doi.org/10.38151/akef.2022.27>

- Şahin Kılıcı, A. (2023). *Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretim elemanlarının ölçme değerlendirme okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Şantaş, G. (2021). Türkiye'de sağlık okuryazarlığı araştırmaları: lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *Türk Fen ve Sağlık Dergisi/Turkish Journal of Science and Health*, 2(2), 54-60. <https://doi.org/10.51972/tfsd.887032>
- Şeyranlı, B. (2022). *Türkçe öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ile dijital okuryazarlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Tanrikulu, F. (2014). *Medya okuryazarlığı bağlamında çocuk dergileriyle zenginleştirilmiş Türkçe dersinin etkililiği: Bir eylem araştırması*. [Doktora Tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Tanrıverdi, B. ve Apak, Ö. (2013). Görsel okuryazarlık üzerine bir içerik analizi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 267-293.
- Topal, Y., Ongun, A., ve Arıcı, B. (2022). Okuma eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin eğilimleri: bir içerik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7(2), 459-471.
- Topraktepe, Ö. (2022). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersinde okuduğunu anlama ve duygusal okuryazarlık becerilerinin gelişiminin izlenmesinde iki ve üç boyutlu yenilikçi madde formatları*. [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Tuna, G. ve Ulu, M. O. (2016). Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi: İşletme bölümü öğrencileri üzerine bir araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 12(12), 128-141.
- Tunagür, M. (2021). Türkçe öğretmeni adaylarının akademik okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, (87), 435-450.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Güncel Türkçe sözlük. 05.12.2025 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.
- Türkben, T. ve Satılmış, S. (2022). Öğretmen adaylarının akademik okuryazarlık, dijital okuryazarlık ve eleştirel okuryazarlık becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7(2), 345-364.
- Tüzel, M. S. (2010). Görsel okuryazarlık. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 691-705.
- Tüzel, S. (2012). *İlköğretim ikinci kademe Türkçe derslerinde medya okuryazarlığı eğitimi: Bir eylem araştırması*. [Doktora Tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Ulusoy, F. (2022). *Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programının yeni okuryazarlıklar bağlamında incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- Uzan, M. F. (2018). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin duygusal algı becerisi düzeylerinin değerlendirilmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Yıldıran, G. (2025). *Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğrencilerine yönelik ölçme ve değerlendirme okuryazarlığı öz yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (7. Baskı). Seçkin Yayıncılık
- Yıldırım, Ş. (2017). *Türkçe ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin medya okuryazarlığı eğitimi ile ilgili becerileri ve görüşleri*. [Yüksek Lisans Tezi]. Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Yücelşen, N. (2021). *Türkçe öğretmeni adaylarının akademik yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir eylem araştırması*. [Doktora Tezi]. İstanbul Üniversitesi.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Literacy has evolved from a basic ability to read and write into a multidimensional construct encompassing cognitive, social, and technological competencies. In contemporary educational contexts, literacy is closely associated with individuals' capacity to access, evaluate, produce, and effectively communicate information. With the rapid advancement of technology and the diversification of information sources, new forms of literacy—such as digital, media, visual, information, and academic literacy—have emerged. These developments have expanded the conceptual boundaries of literacy, transforming it into a dynamic and interdisciplinary field. In the field of Turkish language education, literacy skills play a crucial role in fostering lifelong learning, critical thinking, and active participation in social life. Accordingly, there has been a noticeable increase in postgraduate studies focusing on different types of literacy. However, despite this increase, it is observed that research tends to focus on specific literacy types, while studies addressing literacy as a holistic construct remain limited. This fragmentation highlights the need for a comprehensive analysis of existing postgraduate theses to identify trends, gaps, and future research directions. This study aims to examine postgraduate theses on literacy skills in the field of Turkish language education in terms of various variables, including university, year, thesis type, subject, academic department, research method, data collection tools, literacy types, and sample groups. In doing so, the study seeks to provide a systematic overview of the current state of the literature and contribute to the development of a more integrated perspective on literacy studies.

Method

Research Model

In this study, which evaluates postgraduate theses on literacy, a qualitative research method was employed. Qualitative research is defined as “a research approach in which qualitative data collection methods such as observation, interview, and document analysis are used, and a qualitative process is followed to present perceptions and events in a realistic and holistic manner within their natural context” (Yıldırım & Şimşek, 2008).

Study Group (Research Objects)

The literature review on literacy was conducted systematically based on the theses available in the National Thesis Center of the Council of Higher Education (YÖK). Within the scope of the search process, the advanced search interface of the database was utilized, and a comprehensive examination was conducted using only the keyword “literacy,” without imposing any restrictions regarding discipline, university type, institute, or thesis type. As a result of the search conducted within the National Thesis Center, a total of 43 postgraduate theses completed between 2015 and 2024 in the field of Turkish language education were identified. The primary criterion for inclusion in the study was that the theses had to be registered in the YÖK National Thesis Center database.

Data Collection and Analysis

In this study, the data were collected through document analysis, a qualitative research method. The data source consisted of postgraduate theses available in the database of the Council of Higher Education National Thesis Center. To ensure a systematic data collection

and coding process, an Excel spreadsheet was initially created, and the data obtained from the search were recorded in this table. The collected data were analyzed using the descriptive analysis method and were interpreted and summarized based on predetermined themes and categories. Following the identification of theses related to literacy, an analytical framework based on descriptive analysis was developed, and the themes to be examined were determined. During the theme identification process, a literature review was conducted, and similar studies were examined. Based on the findings obtained from the literature and the sub-problems of the research, the themes were finalized. In line with the determined themes, the 43 postgraduate theses were classified according to variables such as university, year, thesis type, subject, academic department, data collection tools, literacy type, research method, and sample/study group. In the final stage, the findings were also quantitatively presented using frequency and percentage values.

Results and Discussion

The findings of the study reveal significant trends in postgraduate research on literacy in the field of Turkish language education. First, the distribution of theses across universities indicates that institutions such as Çanakkale Onsekiz Mart, Akdeniz, and Gazi Universities have a higher concentration of research in this area. This may be attributed to their strong academic infrastructure and research capacity. An examination of the distribution by years shows a notable increase in the number of theses, particularly after 2020. This increase can be associated with the growing emphasis on 21st-century skills, digital transformation processes, and the expanding scope of literacy. In terms of thesis type, the majority of the studies are master's theses, while doctoral dissertations are relatively limited in number. This suggests that advanced and in-depth research at the doctoral level remains insufficient in the field. Regarding research subjects, it was found that most theses are concentrated in the field of education and teaching, whereas studies conducted in linguistics or literature are quite limited. This finding indicates that literacy research predominantly has a pedagogical orientation. In terms of research methods, qualitative approaches are the most commonly used, followed by quantitative and mixed methods. This preference reflects the exploratory nature of literacy studies and the importance of understanding participants' experiences. With respect to data collection tools, forms and scales are the most frequently used instruments, followed by interviews and observation techniques. This suggests a tendency toward structured data collection tools, although qualitative tools are also widely utilized. One of the most striking findings relates to literacy types. Digital literacy and media literacy are the most frequently studied areas, whereas other types such as cultural literacy, artificial intelligence literacy, and family literacy receive relatively limited attention. This imbalance indicates a need for more comprehensive research addressing diverse literacy types. Finally, an analysis of sample groups shows that preservice Turkish language teachers and middle school students constitute the most common participants. This suggests that research predominantly focuses on teacher education and early adolescence, while other groups remain underrepresented. Overall, the findings indicate that although there is a growing body of literature on literacy in Turkish language education, studies tend to focus on specific areas rather than adopting a holistic perspective. Therefore, it is recommended that future research adopt interdisciplinary approaches and integrate different types of literacy to provide a more comprehensive understanding of literacy in contemporary educational contexts.